Raadsvergadering: 09 mei 2023
Besluit: aangenomen
Stemverklaring: Voor (26): LDW-D66-GL-CDA-FvD-CU-PvdA-BvNL-LF-SDW-DOP Tegen (6); VVD ADW

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: 0000517136
Onderwerp: Evaluatie registratieplicht vaartuigen

Datum raadsvergadering: 09 mei 2023
Agendapunt: 7c

Portefeuillehouder: A.M. Groot / M. Poorter
Programma begroting: Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte

Publiekssamenvatting

De gemeenteraad besluit de pilot bootregistratie te beëindigen en de registratieplicht voor vaartuigen af te schaffen.
Gemeente Dijk en Waard heeft een uniek landschap met talrijke wateren. Varen is een populaire bezigheid waar inwoners veel plezier aan beleven. Vanuit die positieve effecten koesteren we onze wateren en de waterrecreatie en geven we daar ook ruimte aan.
Tegelijkertijd hebben we oog voor de neveneffecten van waterrecreatie. Naast het plezier wordt ook vaaroverlast van waterrecreanten ervaren. Zoals hard varen, geluidsoverlast, (teveel) alcoholgebruik en het niet naleven van regelgeving.

Om deze neveneffecten tegen te gaan heeft de gemeente sinds de zomer van 2021 de handhavingsstrategie aangepast, extra bebording geplaatst, een verbod om tussen 23.00 en 7.00 uur te varen ingesteld en een pilot verplichte bootregistratie ingesteld voor pleziervaartuigen die varen binnen het woongebied Rijk der Duizend Eilanden en op de Noorderplas.

Bij het instellen van de proef met bootregistratie is afgesproken deze na het vaarseizoen 2022 te evalueren. Na de evaluatie, waarvan een inwonersenquête onderdeel was, blijkt dat de aanwezigheid van een zichtbaar registratienummer op de boot niet aantoonbaar bijdraagt aan beter gedrag. Ook wordt het registratienummer weinig gebruikt om overlast te melden en helpt het niet bij de handhaving. Inwoners en handhavers ervaren met name dat meer en slimmer toezicht op het water bijdraagt aan het beperken van de overlast op het water. De gemeenteraad concludeert dat de bootregistratie niet het juiste middel is om overlast tegen te gaan en heeft besloten de registratieplicht voor vaartuigen af te schaffen.

Het afschaffen van de bootregistratie geeft handhavers meer ruimte om te handhaven op overlast doordat ze niet meer hoeven te handhaven op het ontbreken van een bootregistratienummer op de boot. Dit vaarseizoen wordt ingezet op de zichtbaarheid van handhaving en het handhaven op overlast. Melden van overlast heeft de gemeente vergemakkelijkt met de invoering van de Fixi-app. Hiermee hoopt de gemeente de overlast verder te beperken.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. de registratieplicht vaartuigen (Apv artikel 5:31d) af te schaffen.
2. de Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022 aan te passen conform bijgaand raadsbesluit.

Inleiding

Op 8 juni 2021 heeft de gemeenteraad van Langedijk het vaarbeleid vastgesteld. Hiermee zijn enkele wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening doorgevoerd, waaronder een registratieplicht voor vaartuigen in het pilotgebied Rijk der Duizend Eilanden.

In het vaarbeleid is opgenomen dat de registratieplicht voor vaartuigen het karakter van een proef heeft en dat na het vaarseizoen van 2022 op basis van een evaluatie besloten wordt of de proef wel of niet omgezet wordt naar een permanente registratieplicht voor vaartuigen.

De evaluatie is uitgevoerd en richt zich op de in het vaarbeleid veronderstelde effecten, namelijk dat de registratieplicht:

1. Zorgt voor een positieve gedragsverandering bij bestuurders van boten.
2. Het eenvoudiger maakt om (achteraf) te handhaven op ongewenst gedrag op het water.
3. Het eenvoudiger maakt om in contact te komen met eigenaren van vaartuigen omdat dit een wrak betreft of verplaatsing nodig is voor onderhoud aan de oever.
4. Meer informatie oplevert over het gebruik van het water en oevers waardoor een betere onderbouwing voor beleid ontstaat.

In afstemming met handhavingsjuristen, boa's en politie is een goed beeld ontstaan over veronderstelling 2, 3 en 4. Aanvullend is medio december 2022 een enquête opengesteld, onder andere om een goed beeld te krijgen over veronderstelling 1. De online enquête kon tot 15 januari 2023 worden ingevuld. De bewoners in het gebied waar de registratieplicht geldig is hebben een informatiebrief ontvangen over de enquête. Met 700 respondenten is een representatief beeld ontstaan. Hiervan komt 95% uit (voormalig) Langedijk, en circa de helft daarvan uit het Rijk der Duizend Eilanden.

Beoogd effect

Varen is een populaire bezigheid waar jong en oud veel plezier aan beleeft. Dit heeft allerhande positieve effecten: op de gezondheid en welbevinden en op de sociale verbanden in onze gemeente. De positieve effecten van het varen zijn in balans met de neveneffecten voor de natuur, dieren en aan het water wonende inwoners.

Kader

Relevante kaders voor de evaluatie van de registratieplicht voor vaartuigen zijn:

- Binnenvaartpolitiereglement (Bpr): het Bpr bevat de verkeersregels voor de Nederlandse binnenwateren. De politie en boa's domein II zijn bevoegd om te handhaven op het Bpr. Dijk en Waard heeft boa's domein I, die niet bevoegd zijn om te handhaven op de belangrijkste vaarregels uit het Bpr. Er is echter budget om boa's domein II in te huren[1].
- Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard (Apv) artikel 5:31d 'Registratieplicht vaartuigen'. De gemeente en de politie zijn bevoegd om te handhaven op de Apv. De gemeenteraad heeft op grond van artikel 149 van de Gemeentewet een autonome verordenende bevoegdheid. Dit artikel luidt: 'de raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt'. De omvang van de verordenende bevoegdheid strekt zich uit tot de huishouding van de gemeente (artikel 108 van de Gemeentewet). Tot de gemeentelijke huishouding worden in ieder geval gerekend aspecten van de openbare orde, veiligheid en bescherming van de gezondheid van personen.
- Vaarbeleid Langedijk, onderdeel: openbare orde op en aan het water in Langedijk.

Motivering per besluitpunt

[1] Hiervan werden boa's van het Recreatieschap Geestmerambacht ingehuurd, zij hebben aangegeven dat hier vanaf 2023 geen ruimte meer voor is. De gemeente probeert boa's domein II, geschikt voor vaartoezicht, elders in te huren, maar het aanbod is beperkt.

1. de registratieplicht vaartuigen (Apv artikel 5:31d) af te schaffen.
   a. *De registratie is bekend, maar vooral overlast gevende boten hebben geen registratiesticker op de boot.*
      Eind 2022 waren 787 vaartuigen uit de gemeente geregistreerd. Volgens de enquête heeft circa 70% van de respondenten die vaart in het Rijk der Duizend Eilanden een registratie aangevraagd. Minimaal twee groepen zijn te onderscheiden die geen zichtbaar registratienummer op de boot hebben:
         i. Overlast gevende (rubber) boten die anoniem willen blijven;
         ii. Booteigenaren die vanwege het behoud van de uitstraling en/of bescherming van de boot geen registratienummer op de boot willen plakken.

   b. *Enkele vaarseizoenen en een aanzienlijke handhavingscapaciteit is nodig om iedere lokale boot van een zichtbaar registratienummer te voorzien. De registratieplicht levert te weinig op afgezet tegen de hoge kosten die het met zich meebrengt.*
      Boa's zijn in het vaarseizoen 2022 94 uur op het water geweest, 16 keer is een proces-verbaal van bevindingen opgemaakt omdat de boot niet geregistreerd was. In alle gevallen heeft dit alsnog geleid tot het aanbrengen van een registratienummer. Naast de inzet van boa's om deze overtredingen te constateren, heeft een handhavingsjurist circa 5 uur per dossier nodig. Een lange adem en aanzienlijke inzet is nodig om de ontbrekende (overlast gevende) boten te registeren.

   c. *Melden van ongewenst gedrag op water door gebruik van het registratienummer en handhaving hierop vindt bijna niet plaats.*
      Volgens handhavingsgegevens zijn in het vaarseizoen 2022 14 meldingen gemaakt van overlast op het water in Langedijk. Slechts 2 keer is het registratienummer van de boot genoemd.

   d. *De registratie wordt bijna niet gebruikt om in contact te komen met eigenaren van vaartuigen.*
      Boa's geven aan het registratienummer 2 keer te hebben gebruikt om in contact te komen met de eigenaar van een wrak of een vaartuig die wegvoer bij heterdaad constateren van een overtreding. Verder waren er geen situaties waarbij een registratienummer aanwezig was.

   e. *De overlast op het water is acceptabel, stabiel, maar eerder afgenomen dan toegenomen.*
      Van de respondenten geeft circa 13% aan veel of heel veel overlast te hebben ervaren in het vaarseizoen 2022. Circa 57% geeft aan weinig of geen overlast te hebben ervaren. Van de respondenten die overlast hebben ervaren zegt het merendeel (61%) dat de overlast niet is veranderd ten opzichte van andere jaren. Een kwart geeft aan dat de overlast is afgenomen. Het overige deel (14%) is van mening dat de overlast is toegenomen.
      De boa's en politie ervoeren een aanzienlijke afname van de overlast in 2022 ten opzichte van 2021. Dit is terug te zien in een afname van het aantal meldingen van vaaroverlast.

   f. *De aanwezigheid van een zichtbaar registratienummer zorgt niet aantoonbaar voor een positieve gedragsverandering bij bestuurders van boten.*
      Volgens de enquête denkt 36% dat het niet bijdraagt. Het aandeel dat denkt dat het niet of weinig bijdraagt is zelfs 54%. Daartegenover staat dat slechts 15% denkt dat het veel of heel veel bijdraagt. Daarbovenop denkt 19% dat het enige bijdrage heeft.

g. *Vooral meer (en strategischer) toezicht op het water draagt bij aan het verminderen van overlast op het water*
   Uit de evaluatie komt naar voren dat met name meer en slimmer (strategisch) toezicht op het water bijdraagt aan het beperken van de overlast op het water.
   Onder strategisch toezicht wordt onder andere verstaan toezicht in avonden, tijdens schoolvakanties, mooi weer, met meerdere boten tegelijk en in samenwerking met de politie. Rekening houdende met de beperkte bevoegdheden voor boa's domein I om te handhaven op vaaroverlast, is de gedachte dat met name een grotere inzet van politie of boa's domein II kan bijdragen aan het verder verminderen van overlast op het water. De beschikbaarheid van beiden is een aandachtspunt. Boa's domein I kunnen wel handhaven op andere overtredingen, zoals geluidsoverlast.

h. *Een landelijke registratieplicht voor pleziervaartuigen wordt verwacht.*
   De landelijke registratieplicht voor pleziervaartuigen is opgenomen in het Programma Aanpak Ondermijning Noord-Holland, onderwerp Maritieme Smokkel. Het ministerie start in 2023 een verdere verkenning naar de mogelijkheden van een landelijke registratieverplichting voor pleziervaartuigen. Het ministerie noemt geen beoogde invoeringsdatum, maar voor de invoering is een wijziging van het Bpr nodig.

2. de Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022 aan te passen conform bijgaand raadsbesluit.
   a. *De registratieplicht vaartuigen is geregeld in de Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022. Door artikel 5:31d te verwijderen uit de Apv, geldt er niet langer een registratieplicht voor vaartuigen.*

Kanttekeningen en risico's

Een deel van de inwoners zal zich niet kunnen vinden in het besluit en vragen om perspectief
Uit de enquête komt naar voren dat 13% van de respondenten heel veel of veel overlast ervaart. Deze cijfers komen overeen met de respondenten die ervaren dat de bootregistratie heel veel of veel bijdraagt aan het verminderen van overlast. Naar verwachting zullen deze respondenten zich niet kunnen vinden in het afschaffen van de registratieplicht voor vaartuigen in het Rijk der Duizend Eilanden en vragen om perspectief. Mogelijk dat dit ook geldt voor een deel van de respondenten die enige overlast ervaart (29%).
De maatregelen die genomen zijn bij vaststelling van het vaarbeleid in 2021 (registratie, tijdzonering, bebording, communicatie, toezichtstrategie) zijn genomen op basis van meerdere bijeenkomsten met een klankbordgroep en een brede participatiebijeenkomst. Gebaseerd op het doorlopen proces en de bevindingen van de evaluatie lijkt het perspectief meer te liggen op het optimaliseren en/of verder benutten van handhaving en communicatie over de regels op het water, dan het bedenken van nieuwe alternatieve maatregelen. Op de langere termijn biedt de invoering van een landelijke registratieplicht mogelijk perspectief.

Alternatieven

De registratieplicht voor vaartuigen doorzetten in :
- optie 1: het Rijk der Duizend Eilanden of,
- optie 2: alle wateren in Noord-Scharwoude, Zuid-Scharwoude en Broek op Langedijk. Dit betreft een wijziging op Apv artikel 5:31d.

Een kwart van de respondenten vindt dat de bootregistratie (ook) in andere delen van de gemeente moet komen. Hiervan geeft bijna 40% aan het in heel Dijk en Waard te willen. Dit is echter niet doelmatig, daar inwoners in Heerhugowaard overlast ervaren van voornamelijk één bootbestuurder die onder de aandacht is van de politie, maar echter nog niet op heterdaad

betrapt is. Een optie is om de registratieplicht uit te breiden naar alle wateren in Noord-Scharwoude, Zuid-Scharwoude en Broek op Langedijk.

Bij het doorzetten van de registratieplicht voor vaartuigen is een structureel exploitatiebudget van € 25.000 nodig ten behoeve van aanschaf registratiestickers, communicatie, optimaliseren digitaal aanvraag- en afmeldingsproces, capaciteit verwerken aanvragen en inzet handhavingsjuristen. Dit is exclusief eventuele extra inzet van handhavers op het water. Het exploitatiebudget is nodig daar de implementatie en uitvoering van de proefperiode eenmalig is gefinancierd vanuit projectgelden Langedijk Ontwikkelt met Water.

Samenwerking en participatie

In afstemming met handhavingsjuristen, boa's en politie is een goed beeld ontstaan over veronderstelling 2, 3 en 4. De veronderstelling (1) dat de registratieplicht het gedrag op het water positief beïnvloedt is zachter en daarmee moeilijker te evalueren op basis van cijfers en ervaringen van een beperkt aantal personen. Daarom is een enquête opengesteld. De inwoners in het pilotgebied Rijk der Duizend Eilanden zijn actief aangeschreven. Daarnaast is aandacht gevraagd voor de enquête via het gemeentenieuws en sociale media (via online advertenties gericht op dorp/kern/postcodegebied). Een representatief beeld is ontstaan door de 700 respondenten. Hiervan komt 95% uit Langedijk, tussen 44% en 58% uit het Rijk der Duizend Eilanden[2] en bezit 88% een boot.
De resultaten van de evaluatie en het voorgenomen collegebesluit zijn via een bijeenkomst gedeeld en besproken met de klankbordgroep. Deze klankbordgroep bestaat uit een samenstelling van inwoners die meerdere keren hebben meegedacht over het vaarbeleid.

Heeft het voorstel financiële gevolgen?

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen. Door de registratieplicht vaartuigen af te schaffen is geen structureel exploitatiebudget nodig. Het budget binnen de proefperiode werd eenmalig gefinancierd vanuit projectgelden Langedijk Ontwikkelt met Water.

Communicatie

Het besluit van de gemeenteraad wordt kenbaar gemaakt op de website dijkenwaard.nl. De gewijzigde Algemene plaatselijke verordening wordt bekend gemaakt via het Elektronisch Gemeenteblad en blijft vervolgens voor een ieder beschikbaar op overheid.nl.
Daarnaast wordt er komend vaarseizoen ingezet op gerichte communicatie over varen in Dijk en Waard, wijzen op de vaarregels e.d. met inzet van informatieborden, flyers, vaarboekje, website en social media. Melden van overlast kan gemakkelijk via de Fixi-app of op https://www.fixi.nl/#/dijk-en-waard

Uitvoering

Na vaststelling wordt het besluit bekend gemaakt en gepubliceerd op de onder 'Communicatie' geschreven wijze.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Gewijzigde Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022
2. Kaart bij artikel 2:27 van de Apv Dijk en Waard 2022 inzake definities horeca

Bijlagen ter informatie

3. Evaluatie registratieplicht vaartuigen, met daarin tevens:
    a. Bijlage: Artikelen Apv Dijk en Waard
    b. Bijlage: Pilotgebied registratieplicht vaartuigen.
    c. Bijlage: Enquête, samenvatting beantwoording open vragen.
4. Enquête bootregistratie Dijk en Waard.

[2] 14% heeft een postcode ingevuld zonder letters, waardoor deze postcodes zowel binnen als buiten het Rijk der Duizend eilanden kunnen liggen.

RAADSBESLUIT

Onderwerp:	Evaluatie registratieplicht vaartuigen
Zaaknummer:	0000517136
Raadsvergadering:	09 mei 2023
Agendapunt:	7c

De raad van de gemeente Dijk en Waard;

gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders van Dijk en Waard van 28 maart 2023;

gelet op de artikelen 149 van de Gemeentewet;

besluit:
1. de registratieplicht vaartuigen (Apv artikel 5:31d) af te schaffen.
2. vast te stellen de Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022:

Artikel I
De Algemene plaatselijke verordening Dijk en Waard 2022 wordt gewijzigd als volgt.

A

Artikel 5:31d vervalt.

Artikel II
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag nadat zij op de voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 09 mei 2023

De griffier, De voorzitter,

E. van der Voorde M.F. Poorter